

666 Három történet

Az ördög: – Mít tudsz mondani neköm a háromra? A kúdos: – Amelyik házon három ablak van, az elég világos.

(Az ördög kilenc kérdése. Kriza János¹)

Arannyal szólva „igyekeztem úgy írni, hogy a sértésnek még az árnyékát is kerüljem: a dologra mondtam egyet és mást, azt hittem, hogy az ránk nézve egy harmadik”.

(1.1)

G. E.² nevű szerzőtől hallom a rádióban, autózván Pécs felé, hogy sajnos ő nem posztmodern. A mondat gúnyos lejtése sajnos nem leírható.

Azt mondja a lejtés, hogy persze akkor (és ezért) ő nem fog kelleni.

Bizonyos köröknek.

A posztmodern emlegetése *le-jtéssel* egyfajta nem is túlzottan *leplezett* eleve-sértődöttséget jelez *le*.

Másfél kilométerrel odébb azt is mondja, hogy ő utálja v. gyűlöli a p.m-et, ebben már nincs lejtés, egyszerűen kijelenti.

(1.2)

Hogy mit gyűlölök, azt megelőzi maga a gyűlölet.

Tárgyat keres a gyűlöletem, amin a sértődöttségemet és a fájdalmamat levezeti: ki vagyok hagyva.

Engem kihagynak – mondja G. E. –, és akiket nem hagynak ki, azokról a kihagyók a p.m nevében beszélnek, az összefüggés egyszerű: aki a tutiban van, annak p.m-nek kell lennie, és azért az, hogy ne maradjon ki, állítja, aki nincs a tutiban.

Az *az*, aki a tutiban van, a posztmodern – szitokszó.

Ugyan, mondja erre pl. M. A.,³ á!

De, mondom erre én, dehogynem, ez is és az is: szitokszó, ami nem vészes, viszont számít, nem tudod nem beszámítani.

(1.3)

És G. E. leadott a rádióban egy rendes antimodernizációs, ökológiai/p.m/posztindusztriális szöveget természetéről és zöldről, hogy rossz az extenzív ipar és a folyók visszafordítása, még jó, hogy úgyis meg kellett állnom a sorompó miatt, vagyis.

1 Vadrózsák. Székely népköltészi gyűjtemény. Kolozsvár, 1863.

2 A nevére kilenc év távlatából egyszerűen nem emlékszem.

3 Akinek a nevére szintén nem emlékszem.

Állsz, hallgatód, ahogy a beszéd ideologikus, doktrinér módja folyton áthúzza, amiről beszél, a *megváltói* hangfekvés felülírja, ellenkezőjébe fordítja (mint Sztalin a folyókat), akaratlanul is ironizálja a beszéd tartalmát, az ő *egyetértése* ekként teszi lehetetlenné az egyetértésedet.

Sásd magasságában jártam, épp letekerték a sorompót.

Menet közben kikapcsolom a motort, gurulok, és úgy kell lebeszélnem magam, hogy ne szóljak be az előttem pöfögő trabantosnak, állítsa le magát ő is.

A fejlődéselv, a természet legyőzése, minden tudás és dolog bekebelezése, megváltás-ideológiák, politikai messianizmus, a mindenható szerző hatalmi beszéde, az élcsapat-radikalizmus nagy elbeszélései utáni természetesen értékzűzavaros, *modern* olvasatban értékrelativista helyzet: fűszag és romok, köz-érzés és nacionalizmus, spiritus és fundamentalizmus, érdekartikuláció és szolidaritás, mintha nagyjából tényleg *minden* menne most, ezt nevezik posztmodernnek.

Nincs leírható iránya, ami talán a legbosszantóbb: a fönnálló hatalmi berendezkedés, a hatalom *Treuga Deije* jobban bírja, ha (az ő nyelvén beszélve) ellene irányul valami, mint ilyesmi ellazultságot, és aki a játékot mint hatalmi játékot nézi, az ettől folytonos sértődésben lehet.

(2.1)

Múltkor láttam Piliscsabán az egyetem épületeit.

Nagyon csúf az egész. És a részletei.

Rémes.

Giccs, ezt a német szót használták, akikkel ott álldogáltunk, egyébként olasz irodalmárok, mégis úgy mondanám, hogy a teljes ízléskáosz terméke: nem ízlés nélküli emberek tervezték, hanem az ízlést direkt kiiktató, kikapcsoló, ízlésüket eszmeileg vezérlő, vaskalapos, világmegváltó modernisták. Giccs „nem létezhetne, ha nem volna giccsemler, aki szereti a giccset”.⁴

Hogy ott *semmi* nem stimmel, *rémesen* beleült a tájba néhány sárkánykigyótetem épület, csak hogy egy kiagyalt ázsiai-magyar folytonosságot demonstráljon, modernség utáni elemek, modern voluntarizmus és ideologikusság, premodern hatalmi vágy, érdekes volna, de ahhoz túl nagydarab. Nagy test, kis élvezet.

(2.2)

A p.m mint szitok egy ideje már, a rendszer leváltásával nagyjából leváltotta az avantgárdot. Á, nem, mondja M. A., a szitkozódás helyzetfüggő, ha olyan helyzetben vagy, nem hallod. Jó, mondom én, ha nem hallom, nincs – de miért legyen olyan helyen?

Túl azon, hogy lehet, hogy nem is tudok olyan helyen lenni!

És akkor ez volna-e a p.m, kérdezi tőlem a múltkor K. S.⁵ költő, egymás mellett ülünk egy némiképp konfúz irodalmi beszélgetést hallgatva. Leül mellém, lendületes odafordulás, ártatlanra ravaszkodott arckifejezés, és jön elő a szokásos, másfajta beszédmód kiváltotta, kérdésbe bugyolált ájvékolás.

Az, hogy nem érti, de nem azt a beszédet nem érti, hanem hogy az ő sikeres beszéde mellett más sikeres beszédek is lehetségesek.

Ez az, amit nem ért, ezért néz rám ilyen *ravaszdin*.

(2.3)

Így.

Ilyen *gyorsan*. És gyorsan is mondja, egyből, nem bírja ki, hogy ne, és rögtön gyorsan másvalamibe kezd, hátha nem veszem észre, mire vonatkozik, hogy rám vonatkozik a megjegyzése, mert persze *minden kell* neki, az a hely a legjobban, amihez nem fér hozzá, ahol nincs ott, és szerinte azért nincs ott, mert ott én vagyok. Ezért mondja nekem.

Az *engemet kihagynak* gúnyos/keserű hangsúlya.

Ha ezt hallom, viselkedni kezdek.

Mert a saját hangomat hallom vissza.

Engem is kihagynak, és az keserves, ezt a keserves hangomat hallom.

4 „Ne várják, hogy szigorúan körülhatárolt definíciókkal fogok önöknek szolgálni.” Hermann Broch: *Néhány megjegyzés a giccs problémájáról*, in: *Kultusz és áldozat. A német esszé klaszszikusai*. Szerk. Salyámósy Miklós. Budapest, Európa, 1981. 767.

5 Róla tudom, kicsoda.

(3.1)

Azt hiszi, hogy egy hozzá képest a tutiban levőnek beszél, ezért beszél így hozzám.

Én meg viselkedek, még hozzá úgy kezdek viselkedni, mintha mi sem történt volna, az a viselkedés, hogy nem viselkedem.

És a legkülönbélebb, csak retorikailag értékelhető megoldások, például nem válaszolok.

Nézek előre, picit bólintok.

Mosolygok is, de nem csúfolódásból.

Írok erről egy regisztrált dolgozatot.

(3.2)

Arról, hogy a folyamatosan önmagáról is referáló beszédnek van esélye csupán a hazugság mechanizmusából kikászálódva valami másról is, mondjuk így, a valóságról referálni.

Hogy a szöveg csak *mint játék* lehet komoly, a játékelv vonja a nyelvet halál(közeli) komoly helyzetbe, a közvetlen megtapasztalásnak a nyelv-mint-játék ad formát, a nyelv valóság-reflexiójának *játékszabályai* teremtik meg a valóság/nyelv-referenciát, s ezáltal magát a „valóságot” stb.

Ilyesmi mogorva dolgokról.

Vagy egyszerűen csak elfordulok onnan, elfordulok tőle, ne lássa rajtam a hübriszt.

Azt, hogy miért beszélsz így, öreg!

Állandóan!

(3.3)

Mindig, mindig ez megy, ezt a lemezt rakod fel, nem létezik!

Mindig néhanapján: igen, de...

De kicsoda nem *így* lemezezik?

Ki nem mond ilyeneket néhanapján, ki az, aki nem beszél mindig így?

Ki nem érzi, hogy kimarad, mert kihagyták, hogy nincs igazság, összezárnak előttem, összefog a klikk, a brancs, lenyomnak, eleve már nem engednek oda, hogy titok, blöff, érdek, hatalom és hazugság az egész! Ráadásul tényleg így is van!

Mert az a helyzet, hogy kimaradsz. Kihagytak. Nincs igazság, összezárnak, összefognak a szemetek, nemzetközi zse összeesküvés, lenyomnak, eleve oda se jutsz, hogy titok, blöff, érdek, hazugság és hatalmi játék az egész, és van, hogy nem, de az se az. Van igen és van nem – igen, ezt kell valahogy bírni, ezen megy a fáradozás. Hogy nem és igen és nem, ja. ■■■

Kukorelly Endre 1951-ben született Budapesten. Kötetei a Kalligramnál: *TündérVölgy, avagy Az emberi szív rejtelméről* (2003), *Samunadrág* (2005), *Rom. A komonizmus története* (2006), *Ezer és 3, avagy A nőkben rejő szív* (2009), *Mennyit hibázok, te úristen* (2010), *Reggel az egyik istennő, Három 100 darab* (2011)